

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Комунікативна педагогіка

Освітня програма Другий освітній рівень Магістр

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Комунікативна педагогіка
Рівень вищої освіти	магістр
Викладач (-і)	Ткачук Ореста Владиславівна
Контактний телефон викладача	+380506617118
E-mail викладача	oresta.tkachuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Раз на тиждень
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є питання педагогічної комунікації у функціональному та психологічному контексті розвитку педагогіки. Дисципліна пов'язана:</p> <ul style="list-style-type: none"> з курсом сучасної української мови з практикумом, який покликаний дати студентам знання, уміння і навички володіння літературною мовою як основним вербальним засобом комунікації; з курсом педагогіки, адже тільки за умов знань, набутих під час вивчення педагогічних дисциплін, можливе оптимальне засвоєння принципів та способів професійної педагогічної комунікації ; з курсом етики, який дасть можливість орієнтуватись на основні категорії етики та їх реалізацію в умовах педагогічної комунікації; з курсом психології, який дасть можливість належно враховувати психологічні особливості акту комунікації та його різновиди у процесі повсякденного педагогічного спілкування майбутніх фахівців. 	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни “ Комунікативна педагогіка” є збагатити майбутніх магістрів знаннями про культуру психолого-педагогічного спілкування у професійній сфері, формувати навички та розрізняти стилі педагогічного спілкування та визначати їхні засоби; допомогти майбутнім педагогам зорієнтуватися в концептуальних та теоретичних положеннях освіти, сформувати готовність до налагодження ефективної психолого-педагогічної взаємодії з учасниками педагогічного процесу.</p>	
4. Компетентності	
<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні мати :</p> <ul style="list-style-type: none"> Здатність спілкуватися державною мовою, відповідно до її норм; Здатність правильно добирати й користуватися вербальними і невербальними засобами спілкування у педагогічному процесі; Здатність застосовувати комунікативні знання, уміння та навички, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності задля успішного здійснення педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами; Здатність володіти доцільними формами професійного спілкування в колективі, сприймати, осмислювати й відтворювати зміст усних і письмових висловлювань, коригувати власне і чуже мовлення, опрацьовувати, групувати наукову інформацію, адекватно усвідомлювати комунікативний сенс повідомлень ; Здатність володіти технікою педагогічного спілкування з суб'єктами навчально-виховного середовища; Здатність володіти змістовим аспектом комунікації; Здатність використовувати теоретичні знання з психології та педагогіки для організації морально позитивних і комфортних умов роботи в колективі, групі, в класі. 	

5. Результати навчання

У результаті опрацювання курсу ви набудете:

- 1.Здатність оперувати теоретичними знаннями, демонструвати розуміння наукових фактів у галузі педагогічної комунікації для успішного здійснення учительської практики у навчальному процесі у початковій школі та надавати методичну допомогу іншим вчителям.
- 2.Здатність продемонструвати практичні навички педагогічної комунікації та аналізу лінгвістичного на різних рівнях педагогічної взаємодії.
- 3.Здатність грамотно добирати техніку комунікації для роботи з молодшими школярами у педагогічному процесі.
- 4.Здатність вибрати оптимальні способи психолого-педагогічного спілкування вчителя на різних рівнях педагогічної взаємодії.
5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати комунікативні проблеми в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність самостійно приймати обґрунтовані рішення щодо вибору методики чи прийомів педагогічної комунікації, працювати автономно.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Другий	Початкова освіта	другий	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	<i>Форма заняття</i>	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ МОРАЛЬНИХ ВІДНОСИН Сутність психолого- педагогічного спілкування. Функції психолого- педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування. Тенденції в розвитку педагогічного спілкування. Засоби виховання	Лекція, семінар	Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача. Навч.посібник. К.: КНЕУ, 2005. 336 с. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): монографія / Г. П. Васянович. - 2-ге вид. - Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. - 232 с. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник / Г. П. Васянович. - К.: Академвидав, 2011. – 256 с. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів / Г. Ващенко. - К.: Школяр, 1999. - 385 с. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. Навч.посібник. К.:ВЦ Академія, 2006. – 256 с. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є., Семенюк Т.В. Професійна підготовка учителя до педагогічної діяльності. Житомир, 2003. 193 с. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. / І. А. Зязюн. - К.: МАУП, 2000. - 312 с. Люріна Т., Молодченко Н., Коваленко М.	1.Охарактеризувати діалогічну та монологічну тенденції в розвитку комунікативної педагогіки. Підготувати усне повідомлення на тему «Основні поняття комунікативної педагогіки». 2.На основі аналізу художніх творів, фільмів привести приклади різних стилів спілкування між людьми. 8 год.	Максимальна оцінка – 5	Тиждень

<p>культури спілкування.</p> <p>Тема 2. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО - ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ВЧИТЕЛЯ</p> <p>Сутність моральних відносин педагога у професійній діяльності. Особливості педагогічної взаємодії.</p> <p>Взаємини в родині як «школа людських взаємовідносин».</p> <p>Багатоманітність моральних відносин учителя.</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Формування комунікативної культури майбутніх педагогів. URL: file:///C:/Users/Owner/Downloads/vknutshp_2015_2_13%20(1).pdf</p> <p>Паршук С.М. Круглова Н.С. Педагогічна комунікація як складова професійної ідентичності майбутніх учителів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. №5. С.318-325.</p> <p>Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача. Навч.посіб. К.: КНЕУ, 2005. 336 с.</p> <p>Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): монографія / Г. П. Васянович. - 2-ге вид. - Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. - 232 с.</p> <p>Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник / Г. П. Васянович. - К.: Академвидав, 2011. – 256 с.</p> <p>Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів / Г. Ващенко. - К.: Школяр, 1999. - 385 с.</p> <p>Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. Навч.посібник. К.:ВЦ Академія, 2006. – 256 с.</p> <p>Дубасенок О.А., Антонова О.Є., Семенюк Т.В. Професійна підготовка учителя до педагогічної діяльності. Житомир, 2003. 193 с.</p> <p>Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. / І. А. Зязюн. - К.: МАУП, 2000. - 312 с.</p> <p>Люріна Т., Молодченко Н., Коваленко М. Формування комунікативної культури майбутніх педагогів. URL: file:///C:/Users/Owner/Downloads/vknutshp_2015_2_13%20(1).pdf</p> <p>Паршук С.М. Круглова Н.С. Педагогічна комунікація як складова професійної ідентичності майбутніх учителів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. №5. С.318-325.</p>	<p>Дібрати джерела інформації та підготувати наукову доповідь чи повідомлення на тему: «Критерії оцінки комунікативної культури педагога ВНЗ».</p> <p>Проаналізувати особисті якості викладачів, які є для Вас взірцем професіоналізму.</p> <p>Охарактеризувати та скласти тези про зміст і особливості комунікативної культури сучасного педагога. 8 год.</p>	<p>Максимальна оцінка – 5</p>	<p>Тиждень</p>
<p>Тема 3. ПРИНЦИПИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ</p> <p>З історії становлення моральних відносин і принципів. Принцип педагогічного гуманізму. Принцип педагогічного оптимізму.</p>		<p>Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник / Г. П. Васянович. - К.: Академвидав, 2011. – 256 с.</p> <p>Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): монографія / Г. П. Васянович. - 2-ге вид. - Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. - 232 с.</p> <p>Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів / Г. Ващенко. - К.: Школяр, 1999. - 385 с.</p> <p>Зязюн І. А. Гуманістична сутність майстерності А. Макаренка-вихователя / і. А. Зязюн, І. Ф. Кривонос, Н. М. Тарасевич // Педагогіка і психологія. Вісник Академії педагогічних наук України. - 1998. - № 1. - С. 18-43.</p>	<p>Здійснити проєктування професійних ситуацій ефективної взаємодії у навчально-виховному процесі школи у системі: учитель-учень, учитель-батько, учитель-вчитель, учитель-соціальний педагог, учитель-педагогічний колектив, учитель-шкільний психолог та ін.</p> <p>Переглянути (пригадати)</p>	<p>Максимальна оцінка – 5</p>	<p>Тиждень</p>

<p>Принцип педагогічного колективізму. Принцип громадянськості та патріотизму.</p> <p>Тема 4. КАТЕГОРІЇ ЕТИКИ у КОМУНІКАТИВНІЙ ПЕДАГОГІЦІ Етичні категорії у психолого-педагогічній взаємодії. Добро і зло у професійном у спілкуванні педагога. "Добро-зустріч" учителя та учня у педагогічном у спілкуванні. «Добро-слово» у професійном у спілкуванні. «Добро-дія» у культурі спілкування педагога. Варіанти псевдо-доброти у психолого-педагогічном у спілкуванні.</p> <p>Тема 5. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ у ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ Педагогічні чинники адаптації вчителя до колективу.</p>		<p>Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник / Г. П. Васянович. - К.: Академвидав, 2011. – 256 с.</p> <p>Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. / І. А. Зязюн. - К.: МАУП, 2000. - 312 с.</p> <p>Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Краму-щенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. - К.: Вища шк., 1997. - 349 с.</p> <p>Аникеева Н. П. Психологический климат в коллективе / Н. П. Аникеева. – М., 1989.</p> <p>Мороз О. Г. Професійна адаптація молодого вчителя / О. Г. Мороз. – К. : Вища школа, 1980. – 94с.</p> <p>Семиченко В. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник / В. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004.</p>	<p>художній фільм режисера Ролана Бикова “Опудало” («Чучело») (1983, СРСР), в головних ролях Крістіна Орбакайте, Юрій Нікулін, Олена Санаєва та ін. Охарактеризувати позицію директора школи та визначити шляхи вирішення проблеми взаємодії учнів і педагогів у навчальному закладі. – 8 год.</p> <p>Здійснити аналіз комунікативної взаємодії за такими особливостями, як: цілеспрямованість, суб'єктивність, вірогідність, відкритість, сталість, організованість. Підготувати ілюстрації для питань Добро і зло у професійному спілкуванні педагога. "Добро-зустріч" учителя та учня у педагогічном спілкуванні. «Добро-слово» у професійному спілкуванні. «Добро-дія» у культурі спілкування педагога. Дібрати по 2 приклади комунікативних ситуацій до питання про варіанти псевдо-доброти.4 год.</p> <p>Дібрати ілюстрації педагогічних ситуацій різних рівнів взаємодії вчитель-педколектив. Здійснити проектування професійних ситуацій ефективної комунікативної</p>	<p>Максим альна оцінка – 5</p> <p>Максим альна оцінка – 5</p>	<p>Тиждень</p> <p>Тиждень</p>
--	--	--	--	---	-------------------------------

<p>Рівні взаємодії молодого вчителя 3 педагогічним колективом. Педагогічні конфлікти, їх види та шляхи вирішення. Особливості формування та зміни диспозиції молодого педагога.</p> <p>Тема 6. ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ</p> <p>Культура спілкування та напрями психолого-педагогічної адаптації вчителя. Структура процесу професійної адаптації. Причини виникнення труднощів адаптаційного періоду молодого вчителя. Умови успішної першої професійної адаптації фахівця.</p> <p>Тема 7. ЗНАЧЕННЯ ЗНАКОВИХ НЕМОВНИХ СИСТЕМ У СПІЛКУВАННІ</p> <p>Сутність невербальної техніки вчителя. Засоби невербальної комунікації вчителя як</p>		<p>Аникеева Н. П. Психологический климат в коллективе / Н. П. Аникеева. – М., 1989.</p> <p>Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры / Э. Берн. – СПб., 1992.</p> <p><u>Мороз О. Г.</u> Професійна адаптація молодого вчителя / О. Г. Мороз. – К. : Вища школа, 1980. – 94с.</p> <p>Семиченко В. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник / В. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004.</p> <p>С.Д.Абрамович,М.Ю.Чікарькова.Мовленнєва комунікація. - К., 2004, с. 355-370, 280-283</p> <p>Бацевич Ф.С.Основи комунікативної лінгвістики. - К.:Академія, 2004, с. 58-68, 267-271</p> <p>Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посібник. — К.:КНЕУ, 2005. С. 68-81.</p>	<p>взаємодії у навчально-виховному процесі школи у системі: учитель-учень, учитель-батько, учитель-вчитель, учитель-соціальний педагог, учитель-педагогічний колектив, учитель-шкільний психолог та ін. 8 год.</p> <p>Змодельовати комунікативні ситуації усунення труднощів в адаптації молодого вчителя на рівні вчитель-колектив, вчитель – старший за віком учитель, вчитель – адміністрація. Опрацювати книгу Д. Карнегі «Як здобувати друзів і впливати на людей» та виписати основні принципи, правила і способи налагодження педагогічної комунікації з підлеглими. Привести приклади позитивного вирішення конфліктних ситуацій, проаналізувати мотиви поведінки персонажів. 4 год.</p> <p>Ознайомитися з працями сучасних психологів і обґрунтувати функції невербальної комунікації: доповнення і заміщення словесного висловлювання, регуляції міжособистісних відносин, репрезентація</p>	<p>Максим альна оцінка - 5</p> <p>Максим альна оцінка – 5</p>	<p>Тиждень</p> <p>Тиждень</p>
---	--	---	--	---	-------------------------------

<p>необхідна умова культури професійного спілкування. Основні елементи невербальної комунікації: інтонація, швидкість, гучність і режим мовлення, артикуляція, висота голосу тощо.</p> <p>Тема 8. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ</p> <p>Етапи в процесу організації ефективного педагогічного спілкування. Правила ефективної комунікативної взаємодії. Комунікативна культура спілкування і кар'єрне зростання педагога. Український комунікативний етикет.</p>		<p>емоційних станів тощо. У працях А. Макаренка знайти й проаналізувати тези про естетичну виразність педагога в комунікативній діяльності. Назвати її елементи. Обґрунтувати вплив ситуативних змін властивого людині індивідуального темпу мови на зміну її стану: висоту голосу, швидкість мовлення, погляд, міміку обличчя тощо. 8 год.</p> <p>Аникеева Н. П. Психологический климат в коллективе / Н. П. Аникеева. – М., 1989. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры / Э. Берн. – СПб., 1992. Мороз О. Г. Професійна адаптація молодого вчителя / О. Г. Мороз. – К. : Вища школа, 1980. – 94с. Семиченко В. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник / В. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004.</p>	<p>На основі вивчення класифікації сімей визначити зміст роботи директора, характер комунікації (заступника директора з виховної роботи) з учнями із неблагополучних сімей та їхніми батьками. На основі аналізу нормативно-правового забезпечення інклюзивної освіти, зокрема «Концепції розвитку інклюзивної освіти в Україні» (2010), визначити основні правила і принципи комунікативної взаємодії в загальноосвітній школі в умовах інклюзивного процесу. 8 год.</p>	<p>Максим альна оцінка - 5</p>	<p>тиждень</p>
7. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає оцінки за семінарські заняття та самостійну роботу.</p> <p>На кожне семінарське заняття студент повинен виконати всю передбачену самостійну роботу. Самостійна робота студентів передбачає конспектування наукових джерел.</p>				

	<p>Конспектування наукового тексту — складний мисленнєво-мовленнєвий процес, мета якого — глибоко осмислити інформацію і подати її адекватно, точно, стисло та в зручній для подальшого використання письмовій формі конспекту.</p> <p>Пошукова робота, передбачена до занять, слугує засобом підвищення загального рейтингу з дисципліни і вітається. Оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Вітається аргументована креативність. Дедлайн –семінарське заняття</p>
Вимоги до письмової роботи	Упродовж курсу студент виконує дві контрольні роботи, які містять питання щодо понятійного апарату дисципліни та спрямовані на перевірку рівня практичних умінь і навичок студента.
Семінарські заняття	Семінарські заняття передбачають аргументованість, креативність висловлювань та вміння практично здійснювати усі види педагогічної комунікації.
Умови допуску до підсумкового контролю	50% відвіданих і відпрацьованих занять

8. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються шляхом індивідуальної бесіди з викладачем після опрацювання теоретичних положень теми та обов'язкового виконання самостійної роботи.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він складає тести (Тести 1, Тести 2) успішне складання тестів дозволяє студенту бути допущеним до складання заліку.

Від студентів очікуються активність та комунікабельність, здатність до креативу та самостійної пошукової діяльності. Вітається участь у науковій роботі в межах гуртка «Лексикографічна робота в початковій школі».

З усіх питань викладач готовий спілкуватись щопонеділка з 13.30 год. до 15.00 в ауд. 602. Також можливий контакт за допомогою інтернету: емейл oresta.tkachuk@pnu.edu.ua.

9. Рекомендована література

1. Д.Абрамович,М.Ю.Чікарькова.Мовленнєва комунікація. К., 2004, с. 355-370, 280-283
2. Аникеева Н. П. Психологический климат в коллективе .М., 1989.
3. Бацевич Ф.С.Основи комунікативної лінгвістики. К.:Академія, 2004.
4. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры СПб., 1992.
5. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посібник. К.:КНЕУ, 2005. С. 68-81.
6. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): монографія .2-ге вид. - Львів: Львів, держ. фін.-екон. ін-т, 2002. - 232 с.
7. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник / Г. П. Васянович. - К.: Академвидав, 2011. 256 с.
8. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів К.: Школяр, 1999. - 385 с.
9. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. Навч.посібник. К.:ВЦ Академія, 2006. 256 с.
10. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є., Семенюк Т.В. Професійна підготовка учителя до педагогічної діяльності. Житомир, 2003. !93 с.
11. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали І реалії: наук.-метод. посіб. - К.: МАУП, 2000. 312 с.

12. Люріна Т., Молодченко Н., Коваленко М. Формування комунікативної культури майбутніх педагогів. URL: [file:///C:/Users/Owner/Downloads/vknutshp_2015_2_13%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Owner/Downloads/vknutshp_2015_2_13%20(1).pdf)
13. Мороз О. Г. Професійна адаптація молодого вчителя . К. : Вища школа, 1980. 94с.
14. Паршук С.М. Круглова Н.С. Педагогічна комунікація як складова професійної ідентичності майбутніх учителів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. №5. С.318-325.
15. Семиченко В. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник К.: Вища школа, 2004.

Викладач _____